

meskonorbert_317_25

Evolúciós szexuálpszichológia

(Evolutionary Sexual Psychology)

Meskó Norbert

AKADÉMIAI DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

2025.

1. A doktori műben tárgyalt kérdéskör előzményei és célkitűzései

A doktori kutatás célja az emberi párkapcsolati és szexuális működésről való tudományos gondolkodás kiszélesítése, különös tekintettel a szexuális motivációk, a szex és anyagi javak közötti tranzakciók, valamint a női orgazmus színlelésének vizsgálatára. A kutatás egyik központi célkitűzése olyan pszichometriai eszközök fejlesztése és validálása, amelyek lehetővé teszik az egyéni különbségek mérését ezekben a viselkedési jelenségekben. Ezek az eszközök hozzájárulnak a szexuális motivációk, a „sugar kapcsolatok” iránti nyitottság és az orgazmus színleléséhez kapcsolódó pszichológiai tényezők mélyebb megértéséhez. Ezen túlmenően a kutatás célja az evolúciós pszichológiai és kultúrák-közi megközelítések integrálása, amely nemcsak elméleti előrelépést kínál, hanem gyakorlati alkalmazások alapját is képezheti a szexuálpszichológiai tanácsadás és párkapcsolati intervenciók területén (Sorokowska et al., 2023).

Az emberi szexualitás és párkapcsolati viselkedés mélyen beágyazott evolúciós és szociokulturális gyökerei különleges kutatási területet kínálnak. Az emberi motivációk rendszerszintű vizsgálata, különös tekintettel a párkapcsolati dinamikákra, hozzájárulhat ahhoz, hogy megértsük, miként befolyásolják az egyéni és társas viselkedést azok a mechanizmusok, amelyek az emberi faj reprodukív stratégiáinak kialakulása során formálódtak.

Az emberi szexualitás pszichológiai vizsgálata a motivációk megértésével kezdődik, amelyek az emberi viselkedést irányítják (Meskó, 2020; Meston & Buss, 2007). A szexuális motiváció nem csupán biológiai ösztönként, hanem egyéni és társas célokat szolgáló, többdimenziós jelenségként is értelmezhető. A kutatás célja egy olyan kérdőív kidolgozása, amely a magyar populációban is képes mérni a szexuális motivációkat, figyelembe véve az érzelmi, kognitív és szociokulturális tényezők összetett hatását.

Az evolúciós elmélet és a humán etológia eredményei alapján a szexuális tranzakciók – például sugar kapcsolatok – a biológiai és társadalmi fejlődés során kialakult adaptív stratégiák részei (Meskó et al., 2021). Ezek a kapcsolatok az erőforrások és a reprodukciós siker közötti kölcsönhatásokat tükrözik. A kutatás feltárja, hogyan jelenik meg a sugar kapcsolatok iránti nyitottság mint modern tranzakciós szexuális viselkedésforma, különös tekintettel az egyéni és kulturális különbségekre és pszichológiai összefüggésekre.

A nők orgazmus színlelése egy olyan viselkedési stratégia, amely a felszínen párkapcsolati harmónia megőrzését, a partner önértékelésének erősítését és a párkapcsolati stabilitást szolgálhatja, miközben a kielégülést színlelő nő számos lélektani nehézséggel szembesülhet (Cooper et al., 2014). Evolúciós szempontból az orgazmus színlelése pármegtartó

funkciót tölthet be, és az emberi szexualitás komplex dinamikáira világít rá (Kaighobadi et al., 2012). A kutatás egy új, magyar nyelvű mérőeszköz kidolgozására irányul, amely az orgazmus színleléséhez kapcsolódó pszichológiai tényezőket vizsgálja, beleértve a szexuális motivációt, a szocioszexualitást, a kötődési stílusokat, a párkapcsolati elégedettséget, az önértékelést és az érzelemszabályozást.

Az elméleti háttér és kutatási célok szoros kapcsolatban állnak az emberi viselkedés evolúciós és kulturális megértésével (Conroy-Beam et al., 2019a). Ez a kérdőíves kutatássorozat egy olyan átfogó keretrendszer kíván kialakítani, amely lehetővé teszi a párkapcsolati és szexuális viselkedés multidimenzionális tanulmányozását, mind elméleti, mind gyakorlati szempontból. Ezáltal a kutatás hozzájárul a párkapcsolati és szexuális működés tudományos megértésének szélesítéséhez, miközben gyakorlati megoldásokat kínál a szexuálpszichológiai intervenciók számára.

2. Egyéni különbségek a szexuális motivációban

A **2.1 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2014) fókuszában a Revised Sociosexual Inventory (SOI-R; Penke & Asendorpf, 2008) magyar nyelvű adaptációja és validálása áll. Ez az eszköz széles körben használt a szexualitással összefüggő evolúciós pszichológiai fókuszú kutatásokban, és az egyén hajlandóságát méri az érzelmi elköteleződés nélküli szexuális kapcsolatok kialakítására. A tanulmány célja a magyar verzió faktorstruktúrájának és pszichometriai tulajdonságainak értékelése, valamint a szocioszexualitás nemi és életkori különbségeinek elemzése volt.

A kutatásban 1 345 magyar résztvevő vett részt (832 nő és 513 férfi), akik életkora 18 és 74 év között mozgott (átlagéletkor: 26,37 év; SD = 8,75). A résztvevők kitöltötték az SOI-R magyar verzióját, amely három aldimenzióból áll: szocioszexuális viselkedés, szocioszexuális attitűd és szocioszexuális vágy. Az adatgyűjtés online platformokon keresztül történt, a pszichometriai elemzés pedig feltáró és megerősítő faktoranalízist (EFA és CFA) alkalmaztunk a háromfaktoros struktúra érvényesítésére. A skála megbízhatóságát Cronbach-alfa segítségével értékeltük, míg a nemi és életkori különbségeket ANOVA és korrelációs elemzések révén vizsgáltuk.

Az eredmények megerősítették, hogy az SOI-R magyar verziója megőrzi az eredeti háromfaktoros struktúrát (viselkedés, attitűd és vágy), amelyet Penke és Asendorpf (2008) javasolt. Az eszköz erős belső konzisztenciát mutatott, mindhárom aldimenzió Cronbach-alfa értéke meghaladta a 0,80-at. A férfiak minden aldimenzióban és a globális szocioszexualitási

indexben magasabb pontszámot értek el, mint a nők, ami összhangban áll korábbi kutatások eredményeivel.

Az életkor eltérően hatott a három aldimenzióra. A szocioszexuális viselkedés pozitív korrelációt mutatott az életkorral, ami azt jelzi, hogy az idősebb résztvevők élettapasztalataik révén nagyobb valószínűséggel számoltak be elkötelezettség nélküli szexuális viselkedésről. Ezzel szemben a szocioszexuális vágy csökkent az életkor előrehaladtával, ami összefüggésben állhat a szexuális vágy fiziológiai alapú csökkenésével, például a tesztoszteronszint mérséklődésével. Érdekes módon a szocioszexuális attitűd nem változott jelentősen az életkor előrehaladtával, ami arra utal, hogy az elkötelezettség nélküli kapcsolatokkal összefüggő attitűdöket kevésbé befolyásolják a fejlődési változások, és inkább kulturális és szocializációs tényezők formálják.

Az eredmények alátámasztják a szexuális stratégiák (Buss & Schmitt, 1993, 2019) és a szülői befektetés (Trivers, 1972) evolúciós elméletét, amelyek szerint a szocioszexualitás terén meglévő nemi különbségek a férfiak és nők eltérő reprodukciós költségeiből erednek. A férfiak magasabb szocioszexualitási pontszámai összhangban állnak azzal az evolúciós hajlammal, hogy rövid távú párkapcsolati stratégiákra törekedjenek a reprodukciós siker maximalizálása érdekében. A nők korlátozottabb szocioszexualitása a nagyobb szülői ráfordítással magyarázható, amely a szelektív párválasztást és a hosszú távú elköteleződést részesíti előnyben.

Az SOI-R magyar változata megbízható és érvényes eszköz a szocioszexualitás vizsgálatára, értékes betekintést nyújtva a szexuális viselkedés, attitűdök és vágyak egyéni különbségeibe. Az eredmények új távlatokat nyithatnak az evolúciós pszichológia, a szexuális egészség és a párkapcsolati tanácsadás területén végzett kutatások számára. Ezenkívül a skála robusztus pszichometriai tulajdonságai alkalmassá teszik a kultúraközi összehasonlításokra és klinikai alkalmazásokra, különösen a párkapcsolati és szexuális terápiák területén.

A **2.2 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2022a) a szexuális motivációk (YSEX?) kérdőív magyar változatának (YSEX?-HSF) fejlesztését és validálását tartalmazza, amely egy a szexuális közösülés mögött meghúzódó motivációk sokféleségének feltárására szolgáló eszköz. A kutatás Meston és Buss (2007) módszertanát adaptálta a magyar kulturális környezethez, célja pedig a szexuális motivációk egyedi mintázatainak feltárása volt ebben a populációban.

A kutatás három tanulmányból állt. Az első tanulmányban egy 2 728 fős magyar mintát (1 069 nő és 1 659 férfi) kérdeztünk meg, hogy gyűjtsenek válaszokat arra vonatkozóan, milyen

okok miatt vesznek részt szexuális aktivitásban. A résztvevők szabadon fogalmazhatták meg válaszaikat, amelyeket 197 különálló motivációra szűkítettünk le. A második tanulmányban egy 1 161 fős minta (820 nő és 341 férfi) értékelte, milyen gyakran fordulnak elő ezek az okok saját szexuális viselkedésükben. A válaszok faktoranalízise három fő dimenziót azonosított: „Személyes Célok Elérése”, „Kapcsolati Okok” és „Szex, mint Megküzdés”. A harmadik tanulmányban egy 1 024 fős mintát (578 nő és 446 férfi) használtunk a kérdőív rövidített változatának (YSEX?-HSF) kidolgozásához, amely 73 tételből állt, és magas megbízhatóságot és érvényességet mutatott.

A YSEX?-HSF magyar változata eltérő faktorstruktúrát mutatott az eredeti négyfaktoros modellhez képest, a motivációkat három átfogóbb kategóriába tömörítve. Ennek ellenére számos tétel kulturálisan és tartalmilag átfedést mutatott az eredetivel, kiemelve a szexuális motivációk univerzális és kultúraspecifikus vonatkozásait.

A kutatás szignifikáns nemi különbségeket tárt fel a szexuális motivációkban. A férfiak magasabb pontszámot értek el a Személyes Célok Elérése dimenzióban, különösen olyan motivációk esetében, mint az újdonságkeresés, a hűtlenség és az impulzivitás. A nők ezzel szemben magasabb pontszámot értek el a Szex, mint Megküzdés dimenzióban, amely erősebben tükrözi a kapcsolati dinamikákat, például az elköteleződést és a partner megtartását. A Kapcsolati Okok dimenzióban nem találtunk jelentős nemi különbséget összességében, de a részletesebb elemzések szerint a nők magasabb pontszámot értek el az intimitás és gondoskodás hangsúlyozásában, míg a férfiaknál a fizikai vonzalom motivációja volt erősebb.

Az életkor szintén jelentős szerepet játszott a szexuális motivációk alakulásában. A fiatalabb résztvevők változatosabb okokat jelöltek meg a szexuális aktivitásra, mint az idősebbek. A személyes célokhoz kapcsolódó motivációk, például az újdonság és az érzéki élmények keresése, hangsúlyosabbak voltak a fiatalabb korcsoportokban, míg a kapcsolati okok, például az elköteleződés, az életkor előrehaladtával csökkentek.

A személyiségjegyek és a szocioszexualitás szintén befolyásolták a motivációkat. Az új élményekre való nyitottság pozitív összefüggést mutatott mindhárom dimenzióval, jelezve, hogy a nyitottabb egyének sokféle okból vesznek részt szexuális aktivitásban. Az extravertió kapcsolatban állt mind a Személyes Célok Elérése, mind a Kapcsolati Okok dimenzióval, jelezve, hogy az extrovertált személyek számára a szexuális aktivitás mind személyes célok, mind kapcsolati kötelékek erősítése szempontjából jutalmazó lehet. Ezzel szemben a barátságosság és lelkiismeretesség negatív kapcsolatot mutatott a Személyes Célok Elérése dimenzióval, alátámasztva korábbi kutatásokat, amelyek szerint ezek a tulajdonságok erősebb önszabályozással és alacsonyabb hűtlenségi hajlammal társulnak.

Az eredmények rávilágítanak a szexuális motivációkat befolyásoló kulturális, nemi és életkori tényezőkre. Míg a férfiak és nők számára vannak egyformán fontos motivációk, mint például a szerelem és a kölcsönös vonzalom, addig jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes célokban és azok kiváltó okaiban. A férfiak motivációi gyakran rövid távú párkapcsolati stratégiákat tükröztek, mint például az újdonságkeresés és impulzivitás, amelyek összhangban állnak az evolúciós elméletekkel. A nők motivációi ezzel szemben az érzelmi biztonság és a kapcsolati fenntartás hangsúlyozását tükrözték, erősebben igazodva a hosszú távú párkapcsolati stratégiákhoz.

A tanulmány azt is hangsúlyozza, hogy a szexuális motivációk adaptívak, és a szociokulturális és egyéni pszichológiai tényezők által formált szélesebb párkapcsolati stratégiák részét képezik. A magyar kontextusban megfigyelt háromfaktoros struktúra azt jelzi, hogy a kulturális hatások jelentős szerepet játszanak a szexuális motivációk specifikus dimenzióinak kialakításában.

A **2.3 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2022b) a szexuális motiváció kérdőív (YSEX?-HSF) rövidített változatának, a YSEX?-15H-nak fejlesztését és validálását tartalmazza, amely egy 15 tételből álló eszköz a szexuális motiváció három fő dimenziójának mérésére: Személyes Célok Elérése, Kapcsolati Okok, és Szex, mint Megküzdés. Az eredeti, 73 tételű változathoz képest ez az eszköz gyorsabb, könnyebben alkalmazható értékelést tesz lehetővé, miközben megőrzi a pszichometriai minőséget és az érvényességet.

A kutatásban nyolc különböző mintát vontunk be, amelyek összesen 6 193 résztvevőt tartalmaztak (1 976 férfi és 4 217 nő). Az adatgyűjtés online kérdőívek segítségével történt, amelyek többek között a szocioszexualitást (SOI-R), a Big Five személyiségvonásokat (BFI-S; Hahn et al., 2012) és a kötődési mintázatokat (ECR-S; Wei et al.; ASQ-H; Hámosi et al., 2016) mérték. Az elemzési folyamat során redundancia-elemzést és item-válasz elméleti modellt (IRT) alkalmaztuk a tételszám csökkentésére. A YSEX?-HSF három fő dimenziójának mindeikéhez az öt leginformatívabb tételt választottuk ki, biztosítva ezzel a skála megbízhatóságát és érvényességét.

A YSEX?-15H magas korrelációt mutatott az eredeti YSEX?-HSF skáláival, ami azt jelzi, hogy a rövidített változat lényegében ugyanolyan jól méri a szexuális motiváció három fő dimenzióját. A belső konzisztencia is kiválóan bizonyult, McDonald's omega értékekkel 0,73 és 0,79 között. A pszichometriai vizsgálatok megerősítették, hogy a rövidített változat mindhárom dimenziója széles skálán képes megbízható mérést nyújtani.

A férfiak szignifikánsan magasabb pontszámokat értek el a Személyes Célok Elérése dimenzióban, míg a nők magasabb pontszámokat értek el a Kapcsolati Okok dimenzióban. Bár a nők magasabb értékeket mutattak a Szex, mint Megküzdés dimenzióban is, az eltérés statisztikailag kevésbé jelentős. Ezek az eredmények alátámasztják azokat a korábbi megállapításokat, amelyek szerint a férfiak gyakrabban motiváltak énközpontú célok által, míg a nők inkább érzelmi és kapcsolati okokból vesznek részt szexuális aktivitásban.

Az életkor előrehaladtával csökkent a Kapcsolati Okok dimenzió pontszáma, ami azt jelzi, hogy a fiatalabb résztvevők inkább kapcsolati célokat tűznek ki szexuális aktivitásuk során. Ezzel szemben az idősebb résztvevők magasabb pontszámokat értek el a Személyes Célok Elérése dimenzióban, ami a szexuális tevékenységek inkább önfókuszú megközelítését tükrözi az élet későbbi szakaszaiban.

A YSEX?-15H skálák mérsékelt korrelációt mutattak a kötődési mintázatokkal és a szocioszexualitással. A Személyes Célok Elérése dimenzió erősebben kapcsolódott a szexuális hiperaktivációhoz és elkerülő kötődési stratégiákhoz, míg a Kapcsolati Okok dimenzió biztonságos kötődésre utaló jelekkel állt kapcsolatban. A Szex, mint Megküzdés dimenzió korrelált a szexuális hiperaktivációval és bizonytalan kötődési mintázatokkal, megerősítve, hogy az ilyen motivációk szorosan összefüggenek az érzelmi és kapcsolati problémák megküzdési stratégiáival.

A YSEX?-15H egy megbízható és érvényes rövidített kérdőív, amely hatékonyan méri a szexuális motivációk három fő dimenzióját. Egyszerűségének köszönhetően különösen alkalmas nagy mintás kutatásokra, valamint klinikai környezetben történő alkalmazásra, ahol a szexuális motiváció gyors felmérésére van szükség. Ez az eszköz nemcsak az alapvető szexuális motivációk megértését segíti elő, hanem hozzájárulhat a szexuális viselkedéssel kapcsolatos kutatásokhoz és terápiás célú beavatkozásokhoz is.

A **2.4 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2021) a Short Love Attitude Scale (LAS-SF; Hendrick et al., 1998) magyar adaptációját és érvényesítését tárgyalja. Az eredeti faktorstruktúrát egy 800 főből álló magyar mintán (439 nő, átlagéletkor: 38,6 év) replikálták, amely során a LAS-SF megbízhatónak és érvényesnek bizonyult. A tanulmány célja az volt, hogy a LAS-SF segítségével feltárja a szerelmi stílusok különbségeit nemek, életkor és kapcsolati státusz alapján.

A LAS-SF 24 tételt tartalmaz, amely hat szerelmi stílust mér: Eros (szenvédélyes szerelem), Ludus (játékos szerelem), Storge (barátságos szerelem), Pragma (praktikus szerelem), Mania (függő, megszállott szerelem) és Agape (önzetlen szerelem). A résztvevők 5

fokozatú Likert-skálán értékelték az állításokat, amelyek alapján a különböző szerelmi stílusokhoz való affinitásukat mértük. A kutatás online kérdőíves formában zajlott, a résztvevők kapcsolatban álló kérdőíveket, például a Sociosexual Orientation Inventory-t (SOI-R) és a Hungarian Short Form of Reasons for Having Sex Questionnaire-t (YSEX?-HSF) is kitöltötték.

Az eredmények szerint a LAS-SF eredeti hatfaktoros modellje kiváló illeszkedést mutatott a magyar mintán. Az Eros alszála Cronbach-alfája 0,82, míg a Ludusé 0,77, a Storge-é 0,87, a Pragma-é 0,64, a Mania-é 0,73, és az Agape-é 0,83 volt. A szerelmi stílusok és a szocioszexualitás, valamint a szexuális motiváció közötti korrelációk általában közepesek voltak, kivéve az Eros és a Ludus esetében, ahol erősebb összefüggéseket találtunk.

A férfiak szignifikánsan magasabb pontszámot értek el a Ludus skálán, míg a nők az Eros, Storge, Pragma és Mania skálákon értek el magasabb értékeket. Az Agape skálán nemek közötti különbséget nem tapasztaltunk. A Ludus preferenciák nemi különbségei főként az egyedülállók, valamint a hosszú távú kapcsolatban vagy házasságban élők között jelentkeztek. A rövid távú kapcsolatokat kereső nők Ludus pontszámai hasonlóak voltak a férfiakéhoz.

Az Eros preferencia a kapcsolatban élők (különösen a házasok) körében volt a legmagasabb, míg a Ludus magasabb volt a rövid távú kapcsolatokat keresők között. A Mania alacsonyabb pontszámokat mutatott a házasok körében, mint az egyedülállók vagy hosszú távú kapcsolatban élők között.

Az életkor gyenge, de szignifikáns kapcsolatot mutatott az Eros (negatív irányú) és Ludus (pozitív irányú) stílusokkal. Ez arra utal, hogy az idősebb résztvevők kevésbé szenvedélyes, de játékosabb megközelítést alkalmaznak a párkapcsolataikban.

A LAS-SF magyar változata megbízható és érvényes mérőeszköz, amely lehetővé teszi a szerelmi stílusok nemi, életkori és kapcsolati státusz szerinti különbségeinek vizsgálatát. Az eredmények megerősítik, hogy a szerelmi stílusok szorosan kapcsolódnak a párkapcsolati stratégiákhoz és a társadalmi-kulturális kontextusokhoz, amelyek befolyásolják az egyének párkapcsolati attitűdjeit és viselkedését. A LAS-SF használható eszköz lehet a párkapcsolati kutatások és terápiás beavatkozások területén.

A **2.5 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2022c) a párkapcsolati elégedettség nemi különbségeit vizsgálta, különös tekintettel a diadikus megküzdés, a szerelem komponensei, a szexuális motivációk és a gyermekvállalás hatására. A kutatás célja az volt, hogy feltárja, hogyan hatnak ezek a tényezők a párkapcsolati elégedettségre nők és férfiak körében, és hogy az egyes tényezők hatása nemenként eltér-e.

A kutatásban 465 magyar felnőtt vett részt, akiknek 68,6%-a nő (319 fő), 31,4%-a férfi (146 fő) volt, életkoruk 18 és 72 év között mozgott (átlagéletkor: 30,4 év). A résztvevők 94%-a stabil párkapcsolatban élt, míg 6% szingliként vagy alkalmi kapcsolatokban vett részt. Az adatgyűjtés online önkitöltős kérdőívek segítségével történt. A párkapcsolati elégedettség mérésére a RAS-H (Kapcsolati Elégedettség Skála; Martos et al., 2014) szolgált, amely átfogó értékelést nyújtott a párkapcsolat minőségéről. A diadikus megküzdés különböző formáit a DCI (Diadikus Megküzdés Kérdőív; Martos et al., 2012) mérte, beleértve a pozitív és negatív megküzdési stratégiákat. A szerelem három fő komponensét (intimitás, szenvedély, elköteleződés) a STLS (Sternberg Triangular Love Scale; Öry et al., 2022) segítségével mértük, míg a szexuális motivációkat a YSEX?-HSF (Hungarian Short Form of Reasons for Having Sex Questionnaire) három dimenzióján keresztül vizsgáltuk: személyes célok elérése, kapcsolati okok, és szex mint megküzdés. A statisztikai elemzések lineáris regressziós modellekre épültek, amelyeket külön férfiakra és nőkre alkalmaztunk, hogy azonosítsák a párkapcsolati elégedettséget előrejelző tényezőket.

A férfiaknál a párkapcsolati elégedettséget leginkább az intimitás és a szenvedély pozitívan befolyásolta, míg a negatív diadikus megküzdés és a gyermekvállalás negatív hatást gyakorolt. A nőknél az intimitás, a szenvedély, az elköteleződés és a pozitív diadikus megküzdés mind pozitívan járult hozzá az elégedettséghez, míg a szex mint megküzdés, a saját diadikus megküzdési stratégiák, valamint a negatív diadikus megküzdés csökkentették azt. Az eredményekből kiderült, hogy a férfiak esetében az intimitás erősebb előrejelzője volt a párkapcsolati elégedettségnek, mint a nőknél. Ugyanakkor a gyermekvállalás negatív hatása is kifejezettebb volt a férfiaknál. A nőknél viszont az elköteleződés és a pozitív diadikus megküzdés erősebben járult hozzá az elégedettséghez, míg a szex mint megküzdés negatívabb hatást gyakorolt rájuk, mint a férfiakra.

Az eredmények azt mutatták, hogy a nők párkapcsolati elégedettsége komplexebb pszichológiai dinamikákon alapul, mint a férfiaké, amit a több prediktor változó is alátámaszt. A nők elégedettségére jelentős hatással van a partner támogatása és a kapcsolat pozitív dinamikái, míg a férfiaknál az intimitás és a szenvedély dominálnak. A tanulmány eredményei megerősítik az evolúciós pszichológiai elméletek azon állítását, hogy a férfiak és nők eltérő párkapcsolati stratégiái különböző pszichológiai szükségletekből és reprodukciós kihívásokból erednek (Meskó, 2010). A kutatás továbbá hangsúlyozza a közös célok és felelősségvállalás érzésének, az úgynevezett „mi-érzetnek” a fontosságát, amely segít a közös stresszorok, például a gyermekneveléssel kapcsolatos kihívások kezelésében (Meskó, 2021).

A tanulmány jelentős nemi különbségeket azonosított a párkapcsolati elégedettséget befolyásoló tényezők között, és kiemelte a pozitív diadikus megküzdés és az intimitás szerepét a hosszú távú kapcsolatok sikerességében. Az eredmények hasznosnak bizonyulhatnak a párkapcsolati tanácsadásban, különösen a nemek eltérő szükségleteinek és preferenciáinak figyelembevételében. Ezáltal a kutatás hozzájárulhat a párkapcsolati problémák mélyebb megértéséhez és hatékonyabb kezelési stratégiák kialakításához.

A **2.6 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2025a) a szexuális motiváció, az érzelemszabályozási nehézségek és a diadikus megküzdés (DC) közötti összefüggéseket vizsgálja, különös tekintettel arra, hogyan befolyásolják ezeket a tényezőket a nemi és életkori különbségek. A kutatás rávilágít ezeknek a pszichológiai konstrukcióknak az interakcióira, és arra, hogy az egyéni különbségek miként hatnak a szexuális viselkedésre és a párkapcsolati dinamikákra.

A kutatás több mint 500 magyar felnőttet vont be, akik többsége stabil párkapcsolatban élt. A résztvevők online önkitöltős kérdőíveket töltöttek ki, amelyek között szerepelt a YSEX?-HSF (Szexuális Motivációk Kérdőív magyar rövid változat), a DERS (Érzelemszabályozási Nehézségek Skála; Kökönyei et al., 2014) és a DCI (Diadikus Megküzdés Kérdőív; Martos et al., 2012). A statisztikai elemzések General Linear Mixed Models (GLMM-ek) alkalmazásával történtek, hogy feltárják a mintázatokat és interakciókat különböző életkori csoportokban és nemek között.

Az eredmények szerint az énközpontú szexuális motiváció erősen összefüggött az általános érzelemszabályozási nehézségekkel, különösen a férfiaknál. Azok a férfiak, akik nagyobb impulzuskontroll-problémákról és korlátozott érzelemszabályozási stratégiákról számoltak be, nagyobb valószínűséggel mutattak énközpontú szexuális motivációkat, ami arra utal, hogy a szexuális aktivitást negatív érzelmek kezelésére használhatják. Az életkor azonban nem mutatott szignifikáns kapcsolatot az énközpontú szexuális motivációval, ami ellentmond annak az elvárásnak, hogy ezek a motivációk idősebb korban csökkennének.

A kapcsolatorientált szexuális motiváció életkorral csökkent, jelezve, hogy az idősebb egyének kevésbé helyeznek hangsúlyt ezekre a motivációkra, mint a fiatalabbak. Az érzelemszabályozási nehézségek szintén befolyásolták a kapcsolatorientált motivációkat: az érzelmi tudatosság hiánya negatívan, míg az impulzuskontroll-problémák pozitívan befolyásolták ezeket a motivációkat. Ez arra utal, hogy az érzelemszabályozási kihívásokkal küzdő egyének még mindig törekedhetnek kapcsolati célok fenntartására szexuális tevékenységük révén, bár ezek az okok összetettek és néha ellentmondásosak lehetnek.

A megküzdésre irányuló szexuális motivációk nemek között eltérő mintázatokat mutattak. A nőknél ezek a motivációk nagyobb mértékben függtek az érzelmi tudatosság problémáitól, míg a férfiaknál az érzelmek elfogadásának hiánya és az impulzuskontroll-problémák játszottak nagyobb szerepet. Az életkor ebben a dimenzióban nem mutatott szignifikáns hatást, és a diadikus megküzdési stratégiákkal való összefüggések sem voltak következetesek.

A negatív diadikus megküzdés mindkét nemnél növelte a megküzdésre irányuló szexuális motivációk gyakoriságát, ami arra utal, hogy a megoldatlan kapcsolati stressz hajlamosabbá teheti az egyéneket arra, hogy a szexet megküzdési eszközként használják. Ugyanakkor a kapcsolatorientált szexuális motiváció pozitív kapcsolatot mutatott a támogató diadikus megküzdési viselkedéssel, különösen a férfiaknál, kiemelve a kölcsönös támogatás és az érzelmi megküzdés fontosságát a kapcsolati motivációk fenntartásában.

A tanulmány hangsúlyozza a szexuális motivációk, valamint az érzelmi és kapcsolati folyamatok közötti összetett összefüggéseket, amelyek nemek és életkor szerint eltérő mintázatokat mutatnak. A férfiak nagyobb valószínűséggel használnak énközpontú szexuális aktivitást az érzelemszabályozási problémák enyhítésére, míg a nők megküzdési motivációit szélesebb érzelmi kihívások befolyásolják. Az idősebb résztvevők esetében a kapcsolatorientált motivációk csökkenése arra utal, hogy a szexuális aktivitás funkciója az életkor előrehaladtával változik.

A diadikus megküzdés és a szexuális motiváció közötti összefüggések szintén alátámasztják a kapcsolati dinamika szerepét a szexuális viselkedés formálásában. Míg a negatív diadikus megküzdés hajlamosabbá teszi az egyéneket a megküzdési motivációk növelésére, a támogató megküzdési stratégiák a kapcsolati motivációkat erősítik, különösen a férfiaknál.

Ez a tanulmány betekintést nyújt a szexuális motiváció adaptív funkcióiba, amelyek az érzelmi és kapcsolati stratégiák szélesebb spektrumának részei. Kiemeli az életkor, a nem és az érzelmi dinamika kritikus szerepét a szexuális viselkedés és a kapcsolati megküzdési mechanizmusok alakításában. Az eredmények hozzájárulnak a szexuális motivációk mögött meghúzódó összetett pszichológiai folyamatok mélyebb megértéséhez, és rávilágítanak azok kapcsolati elégedettségre és érzelmi jólétre gyakorolt hatására.

A **2.7 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2025b) átfogó kultúraközi elemzést nyújt az intraszexuális versengésről és annak pszichológiai konstrukciókkal való összefüggéseiről, mint például a szenzoros élménykeresés, az agresszió, a megjelenés javítására

irányuló viselkedések, a plasztikai sebészet iránti nyitottság, a szexuális motiváció és a szocioszexualitás. A kutatás három kulturálisan eltérő országot—Kanadát, Magyarországot és Indonéziát—vizsgált, hogy feltárja az intraszexuális versengés (Buunk & Fisher, 2009) egyéni és kulturális különbségeit.

A tanulmány 661 résztvevőt vizsgált, akik Kanadából, Magyarországról és Indonéziából származtak, különböző demográfiai és kulturális háttérrel. A résztvevők online kérdőívet töltöttek ki, amely validált skálákat tartalmazott az intraszexuális versengés, a szenzoros élménykeresés, az agresszió, a megjelenésvágyó viselkedés, a plasztikai sebészet iránti nyitottság, a szexuális motiváció és a szocioszexualitás méréseire. Bayes-alapú többszintű modellezést alkalmaztunk az intraszexuális versengés és a pszichológiai változók közötti összefüggések vizsgálatára. A mérések invarianciatesztelése biztosította, hogy az eszközök megbízhatóak és érvényesek legyenek a különböző kulturális és nyelvi csoportokban.

Az eredmények szignifikáns pozitív összefüggéseket tártak fel az intraszexuális versengés és az összes vizsgált pszichológiai konstrukció között. Különösen az intraszexuális versengés „felsőbbrendűségből fakadó élvezet” dimenziója erősen kapcsolódott a szenzoros élménykereséshez, a megjelenés javítását célzó viselkedéshez és a plasztikai sebészet iránti nyitottság minden aspektusához. Az intraszexuális versengés „alárendeltségből fakadó frusztráció” dimenziója viszont szorosan összefüggött a szocioszexualitással és a kapcsolatfókuszú szexuális motivációkkal. Ezek az eredmények összhangban vannak a korábbi kutatásokkal, ugyanakkor új betekintést nyújtanak az intraszexuális rivalizálás dinamikájába.

Az agresszió következetes pozitív kapcsolatot mutatott az intraszexuális versengéssel, különösen a fizikai és verbális agresszió terén. Ez alátámasztja azt az elképzelést, hogy az agresszív viselkedés a párkeresési verseny stratégiájaként szolgálhat, különösen olyan környezetekben, ahol az erőforrások vagy potenciális partnerek szűkösek.

Kulturális különbségek is megjelentek az intraszexuális versengés mintázataiban. Míg Kanada, Magyarország és Indonézia között nem volt szignifikáns különbség a felsőbbrendűségből származó élvezet tekintetében, a kanadai résztvevők alacsonyabb szintű alárendeltségi frusztrációt mutattak a másik két csoporthoz képest. Ez arra utal, hogy a kulturális normák és társadalmi értékek jelentős hatással vannak az intraszexuális versengés kifejeződésére.

A szexuális motiváció központi szerepet játszott az intraszexuális versengés megértésében. Az énközpontú célok, a kapcsolati okok és a szex, mint megküzdés mind pozitív kapcsolatot mutattak az intraszexuális versengéssel, ami rávilágít a szexuális késztetések sokrétű szerepére a versengő párkapcsolati környezetben. A szocioszexualitás, különösen az

elkötelezettség nélküli szexuális attitűdök és vágyak, szintén szoros pozitív összefüggést mutattak az intraszexuális versengéssel. Ez azt sugallja, hogy azok az egyének, akik nyitottabbak az alkalmi szexuális kapcsolatokra, nagyobb valószínűséggel vesznek részt versengő viselkedésben, hogy partnereket vonzzanak vagy tartsanak meg.

A tanulmány rávilágít az intraszexuális versengés összetettségére és annak egyéni és kulturális változókkal való kölcsönhatására. Bár az evolúciós elméletek alapvető magyarázatot nyújtanak a párkapcsolati versengésre, ez a kutatás tovább bővíti ezeket az elméleteket azáltal, hogy megvizsgálja a pszichológiai konstrukciók és kulturális kontextusok hatását. Az eredmények szerint az intraszexuális versengés nem egy egységes jelenség, hanem személyes jellemzők és társadalmi-kulturális környezet által alakított viselkedési mintázat.

Az eredmények gyakorlati jelentőséggel bírnak az emberi párkapcsolati stratégiák pszichológiai alapjainak megértésében. A kutatás azt sugallja, hogy az egyének nemcsak potenciális partnerek megszerzése érdekében vesznek részt versengő viselkedésben, hanem társadalmi és érzelmi státuszuk javítása érdekében is. A kultúraközi különbségek hangsúlyozzák a kulturális normák és értékek szerepét az intraszexuális versengés kifejeződésében.

3. A szex és erőforrások cseréje az emberi párkapcsolatokban

A **3.1 fejezetben** bemutatott tanulmány (Birkás et al., 2020) az Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS) fejlesztésére és validálására irányult, amely egy új mérőeszköz a sugar kapcsolatok elfogadásának vizsgálatára. A sugar kapcsolatok olyan tranzakciós szexuális kapcsolatok, amelyekben társaságot vagy szexuális szolgáltatásokat anyagi ellenszolgáltatásért cserélnek. A kutatás célja az volt, hogy létrehozzunk egy megbízható és érvényes kérdőívet, amely képes megragadni az ilyen kapcsolatokhoz való attitűdöket fiatal nők és férfiak körében, valamint feltárni, hogy milyen pszichológiai és személyiségbeli tényezők állnak ezen attitűdök hátterében.

A kutatás két független online vizsgálatot tartalmazott, amelyek összesen 2052 résztvevőt (1879 nőt és 173 férfit) vontak be, mindannyian 18 és 28 év közöttiek. Az ASR-YWMS kérdőív kidolgozása során több iterációt végeztünk, hogy biztosítsuk a skála belső konzisztenciáját és pszichometriai érvényességét. A résztvevők demográfiai adataik mellett számos pszichológiai kérdőívet töltöttek ki, amelyek a kapcsolati attitűdöket, szexuális motivációkat, szerelmi stílusokat és személyiségjegyeket vizsgálták.

Az eredmények azt mutatták, hogy az ASR-YWMS skála megbízható és érvényes eszköz, amely erősen korrelált a kapcsolati attitűdökkel, például a rövid távú párkapcsolatok iránti

preferenciával és az énközpontú szexuális motivációval. A sugar kapcsolatban való részvétel iránti attitűd szorosan összefüggtek a Ludus szerelmi stílussal, amely a kapcsolatok manipulációra és játékosságra alapozó megközelítését tükrözi, míg negatívan korreláltak az Eros stílussal, amely a romantikus és érzelmi kötődésen alapuló kapcsolatokra fókuszál.

A tanulmány külön figyelmet szentelt a személyiségjegyek szerepének, és kimutatta, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása kapcsolatban áll szociálisan averzív vonásokkal, például a Machiavellizmussal, szubklinikai pszichopátiával és borderline személyiségszerveződéssel. Ezek a vonások közös jellemzője a manipulatív, erőforrás-maximalizáló hozzáállás, amely az egyének párkapcsolati stratégiáiban tükröződik. Az ilyen üzleti alapú szexuális viszony iránti attitűd háttérében álló pszichológiai motivációk – beleértve az énközpontú szexuális motivációkat és a manipulációra épülő kapcsolati stratégiákat – azt sugallják, hogy a sugar kapcsolatok iránti nyitottság egy szélesebb körű, utilitarista párkapcsolati stratégia része.

A tanulmány arra is rámutatott, hogy az ilyen kapcsolatokhoz való pozitív hozzáállás kockázatvállaló és kihasználó attitűdöt tükröz, amely alapvetően meghatározza az egyének pszichológiai és szexuális működését az intim kapcsolatokban. Az eredmények szerint az ASR-YWMS egy sokoldalúan alkalmazható eszköz lehet a sugar kapcsolatok iránti nyitottság pszichológiai, szociális és kulturális aspektusainak további vizsgálatában, és lehetőséget teremt a párkapcsolati attitűdök, szerelmi stílusok és személyiségjegyek közötti összefüggések mélyebb megértésére.

A **3.2 fejezetben** bemutatott tanulmány (Láng et al., 2021) az Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale (ASR-OMWS) fejlesztését és validálását célozta, amely az idősebb nők és férfiak sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásának mérésére szolgál. A tanulmány a korábbi, fiatal felnőttekkel végzett kutatás (Birkás et al., 2020) folytatása, amely a sugar kapcsolatokban a társaságot nyújtó partnerek hozzáállását vizsgálta. Ez az új skála az idősebb, erőforrásokat nyújtó partnerek attitűdjeire összpontosít, akik társaságért vagy szexuális kapcsolatért anyagi juttatásokat kínálnak.

Az ASR-OMWS fejlesztéséhez két online kutatást végeztünk, összesen 836 résztvevő bevonásával, akik közül 277 nő és 559 férfi volt, életkoruk 40 és 71 év között mozgott. Az első mintában (N = 481) a résztvevők olyan kérdőíveket töltöttek ki, mint a szocioszexualitás, a szerelmi attitűdök és a szexuális motiváció skálái. A második mintában (N = 355) a személyiségjegyeket, beleértve a Dark Triad (Machiavellizmus, Nárcizmus, Pszichopátia; Jones & Paulhus, 2011) és a Borderline Személyiség Szerveződés (BPO; Leichsenring, 1999)

jellemzőit mértük. Az adatok feldolgozása során az ASR-OMWS skála kiváló pszichometriai tulajdonságokat mutatott, így megbízható és érvényes eszköznek bizonyult.

Az eredmények szerint az idősebb felnőttek, akik nyitottabbak voltak a sugar kapcsolatok iránt, általában kevésbé korlátozott szocioszexualitással rendelkeztek, hajlamosabbak voltak a játékos szerelmi stílusra (Ludus) és az énközpontú szexuális motivációkra. Ugyanakkor negatív kapcsolatot mutattak az Eros (romantikus) szerelmi stílussal. Az ilyen attitűdöket mutató egyének hajlamosak voltak a kapcsolatok instrumentális megközelítésére, amelyben a szexualitást és az intimitást gyakran eszközként használják a személyes előnyök megszerzésére.

A kutatás a személyiségjegyek és a sugar kapcsolatok elfogadása közötti kapcsolatot is feltárta. Az eredmények azt mutatták, hogy a Dark Triad jellemzői és a borderline személyiség szerveződés mérsékelten erős pozitív összefüggést mutattak az elfogadó attitűddel. Ezek a jellemzők arra utalnak, hogy az idősebb felnőttek, akik nyitottak az ilyen kapcsolatokra, hajlamosak rövid távú, kevés érzelmi elköteleződéssel járó kapcsolati stratégiákra.

Az eredmények evolúciós keretbe helyezve azt sugallják, hogy az idősebb felnőttek, akik anyagi erőforrásaik révén lépnek be a sugar kapcsolatokba, adaptív módon reagálnak az életkorral összefüggő csökkenő párkapcsolati értékükre. Az ilyen kapcsolatokban az intimitás és a társasági presztízs értéke kiemelkedő szerepet kap, különösen azoknál, akik kevésbé hangsúlyozzák a romantikus vagy érzelmileg elkötelezett kapcsolati aspektusokat.

A kutatás kiemeli, hogy a sugar kapcsolatokhoz való hozzáállás összetett dinamikákon alapul, amelyekben az egyéni személyiségjegyek, szexuális motivációk és kapcsolati attitűdök szorosan összefonódnak. A tanulmány eredményei további betekintést nyújtanak az idősebb felnőttek párkapcsolati stratégiáiba, és fontos lépést jelentenek az ilyen típusú kapcsolatok pszichológiai alapjainak megértésében.

A **3.3 fejezetben** bemutatott tanulmány (Ipolyi és mtsai, 2021) az elkerülő kötődés szerepét vizsgálta a sugar kapcsolatok elfogadása, a motivációk és az önértékelés közötti összefüggések moderálásában. A kutatás célja az volt, hogy feltárja a sugar kapcsolatok elfogadásának pszichológiai korrelátumait az intrinzik és extrinzik motivációk, kötődési stílusok (elkerülő és szorongó) és önértékelés alapján, fiatalabb és idősebb egyének körében.

A tanulmány 2 409 magyar felnőtt részvételével zajlott, akik közül 1 980 fő fiatalabb alcsoportot (1 804 nő és 175 férfi, átlagéletkor: 21,17 év), míg 429 fő idősebb alcsoportot (290 férfi és 138 nő, átlagéletkor: 48,86 év) alkotott. A résztvevők egy online kérdőívet töltöttek ki, amely magában foglalta a sugar kapcsolatok elfogadását mérő eszközöket (ASR-YWMS a fiatalabbak és ASR-OMWS az idősebbek esetében), a Rosenberg Önértékelés Skálát (RAS-H;

Martos et al., 2014), az Aspirációs Indexet (AI; Martos et al., 2006) és az felnőttkori kötődést mérő ECR-RS (Jantek & Vargha, 2016) skálát.

Az eredmények jelentős életkori különbségeket tártak fel a sugar kapcsolatok elfogadását befolyásoló tényezők között. A fiatalabb résztvevők esetében a sugar kapcsolatok elfogadása erősen pozitív korrelációt mutatott az extrinzik motivációval, amely az anyagi és társas előnyökre való fókuszot tükrözte. Ezzel szemben az intrinzik motiváció és az önértékelés csak gyengén vagy negatívan függött össze a sugar kapcsolatok elfogadásával. Az idősebb résztvevők körében a sugar kapcsolatok elfogadása pozitívan korrelált az extrinzik motivációval, az elkerülő és szorongó kötődési stílussal, míg az intrinzik motiváció negatív összefüggést mutatott. Az önértékelés ebben a csoportban nem bizonyult szignifikáns előrejelzőnek.

A moderációs elemzések kiemelték az elkerülő kötődés kritikus szerepét a pszichológiai változók és a sugar kapcsolatok elfogadása közötti összefüggések alakításában. Fiatalabb résztvevők esetében a magasabb elkerülő kötődés gyengítette az önértékelés és az intrinzik motiváció sugar kapcsolatok elfogadására gyakorolt negatív hatását. Ez azt jelzi, hogy az elkerülő kötődési hajlamú egyének esetében a fókusz az intrinzik értékekről és az önértékelésről az anyagi előnyökre és külső motivációkra helyeződik, ami összhangban áll a tranzakciós kapcsolatok előnyben részesítésével.

Az idősebb résztvevők körében az elkerülő kötődés moderálta az extrinzik motiváció és a sugar kapcsolatok elfogadása közötti pozitív kapcsolatot. Konkrétan, az elkerülő kötődés növekedésével az extrinzik motiváció és a sugar kapcsolatok elfogadása közötti összefüggés erőssége csökkent. Ez azt sugallja, hogy míg az alacsony elkerülő kötődésű idősebb egyének társas célok (pl. társadalmi elismerés, presztízs) elérése érdekében lépnek be sugar kapcsolatokba, a magas elkerülő kötődésűek nagyobb valószínűséggel helyezik előtérbe az öncélú anyagi kielégülést, ami kevésbé áll összhangban az ilyen típusú kapcsolatokba való befektetéssel.

A tanulmány hozzájárult a felnőttkori kötődés és romantikus kapcsolatok irodalmához, bemutatva, hogy a kötődési orientációk miként befolyásolják a sugar kapcsolatok elfogadását különböző életkorú csoportokban. Az eredmények azt sugallják, hogy a magasabb elkerülő kötődésű egyének nagyobb valószínűséggel vesznek részt sugar kapcsolatokban, amelyeket külső motivációk és érzelmileg távolságtartó kapcsolati preferenciák jellemeznek. Az eredmények aláhúzzák az életkorspecifikus dinamikák fontosságát a kötődés, motiváció és önértékelés összefüggéseinek vizsgálatában, és alapot teremtenek a tranzakciós kapcsolatok kulturális és kontextuális variációinak további kutatásához.

A **3.4 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó és mtsai, 2024) átfogó kultúraközi elemzést nyújt a sugar kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdökről, vizsgálva az erőforrások szexért és társaságért való cseréjének dinamikáját 87 országban. A globális kutatás célja az volt, hogy feltárja a sugar kapcsolatok iránti nyitottság pszichológiai, társadalmi és kulturális prediktorait két pszichometriai eszköz segítségével: az Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS) és az Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale (ASR-OMWS). Mindkét skálát 37 nyelvre fordítottuk, hogy biztosítsuk a kulturális és nyelvi alkalmazhatóságot.

A kutatás 69 924 résztvevőt foglalt magában, akik életkor, nem és párkapcsolati státusz szempontjából széles demográfiai spektrumot képviseltek. Az elemzés az egyéni szintű előrejelzőkre (például szocioszexualitás, hagyományos nemi szerepek, kórokozó-történet) és az országos szintű tényezőkre (például nemek közötti egyenlőtlenség, humán fejlődési index, kollektívizmus) összpontosított, hogy feltárja azok kapcsolatát a sugar kapcsolatokkal szembeni attitűdökkel.

Az eredmények jelentős egyéni szintű prediktorokat tártak fel. A korlátlan szocioszexualitás és a hagyományos nemi szerepek elfogadása pozitívan korrelált a sugar kapcsolatok iránti nyitottsággal, míg a kórokozók által kiváltott stressz kevésbé konzisztens előrejelzőnek bizonyult. Érdekes módon a fiatalabb résztvevők nagyobb nyitottságot mutattak a sugar kapcsolatok iránt, összhangban azzal a feltételezéssel, hogy a fiatalabb életkor pozitívan függ össze az intenzívebb párkapcsolati stratégiákkal.

Országos szinten a nagyobb nemi egyenlőtlenség és a nagyobb parazita-stressz pozitívan jósolta a sugar kapcsolatok elfogadását, alátámasztva azt az elképzelést, hogy a társadalmi és környezeti nyomások formálják a tranzakciós kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdöket. Ezzel szemben a magasabb humán fejlődési indexszel (HDI) rendelkező országokban alacsonyabb volt a sugar kapcsolatok elfogadása, ami arra utal, hogy a gazdasági stabilitás csökkentheti az ilyen cserekapcsolatok iránti igényt.

Az elemzés jelentős kultúraközi és regionális különbségeket is feltárt. Észak-Afrikában és Nyugat-Ázsiában az ASR-OMWS skálán mért pontszámok magasabbak voltak, mint az ASR-YWMS pontszámok, tükrözve a hagyományos nemi szerepek és az anyagi függőség hangsúlyát ezekben a régiókban. Ezzel szemben Észak- és Nyugat-Európában mindkét skálán alacsonyabb pontszámokat mértek, jelezve a nagyobb nemi egyenlőséget és az individualista értékeket.

A kutatásban fejlett statisztikai módszereket alkalmaztunk, például több szintű modellezést és nyelvi mérési invariancia tesztelést, hogy biztosítsuk a skálák érvényességét és megbízhatóságát különböző kulturális kontextusokban. Ezek az eljárások megerősítették az ASR-YWMS és az ASR-OMWS eszközök robusztusságát a kultúráközi összehasonlítások során.

Ez a tanulmány rávilágít az egyéni jellemzők, a kulturális normák és a környezeti tényezők összetett kölcsönhatására, amelyek befolyásolják a sugar kapcsolatok iránti attitűdöket. A pszichológiai és szociokulturális perspektívákat integrálva az eredmények értékes betekintést nyújtanak abba, hogy a globális és regionális különbségek miként formálják a párkapcsolati stratégiákat. A tanulmány hangsúlyozza, hogy a sugar kapcsolatok alkalmazkodó stratégiaként szolgálhatnak a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek kontextusában, különösen a patriarchális társadalmakban élő nők számára.

A **3.5 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2025c) a sugar kapcsolatok iránti nyitottság és az élettörténeti stratégiák közötti kapcsolatot vizsgálta, különös tekintettel arra, hogyan formálják a korai életkori tapasztalatok és környezeti tényezők a felnőttkori attitűdöket az erőforrásokon alapuló szexuális cserékkel kapcsolatban. A kutatás az Élettörténet-elmélet (Life History Theory, LHT; MacDonald, 1997) keretében elemezte, hogy a sugar kapcsolatok inkább a rövid távú vagy a hosszú távú párkapcsolati stratégiákhoz illeszkednek.

A kutatás 312 résztvevőt foglalt magában (192 nő és 120 férfi), akik egy online kérdőívet töltöttek ki. A kérdőív több mérőeszközt tartalmazott, például a Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS) a Magas-K Stratégiák Skáláját (HKSS; Giosan, 2006), a Sokdimenziós Szocioszexualitási Orientáció Skálát (MMSO; Jackson & Kirkpatrick, 2007), valamint a gyermekkori nehézségeket, kiszámíthatatlanságot és a betegségérzékenységet mérő skálákat. A hipotézisek tesztelésére strukturális egyenletmodellezést (SEM) alkalmaztunk.

Az eredmények azt mutatták, hogy a sugar kapcsolatok iránti nyitottság szorosan összefügg a gyors élettörténeti stratégiával a nőknél, amelyet alacsonyabb HKSS-pontszámok és a rövid távú párkapcsolati orientáció iránti nagyobb hajlam jellemez (magas MMSO-pontszámok). Ezzel szemben a férfiak nyitottsága kizárólag a rövid távú párkapcsolati orientációhoz kapcsolódott, az élettörténeti stratégiával nem mutatott jelentős összefüggést.

Kulcsfontosságú eredmény, hogy a gyermekkori környezeti tényezők – például a korlátozott családi erőforrások és a magas fokú kiszámíthatatlanság – közvetetten befolyásolták a nők sugar kapcsolatok iránti nyitottságát az élettörténeti stratégiákon keresztül. Azok a nők,

akik nehezebb vagy kiszámíthatatlanabb gyermekkorban nőttek fel, nagyobb valószínűséggel alakítottak ki gyors életstratégiát, amely összefüggött a sugar kapcsolatok iránti nagyobb nyitottsággal. A férfiak esetében ezek a közvetett hatások nem voltak kimutathatók, ami nemspecifikus mintázatra utal a korai tapasztalatok és a kapcsolati stratégiák között.

A szocioszexualitás elemzése kimutatta, hogy a sugar kapcsolatok iránti nyitottság pozitívan összefüggött a korlátozatlan szocioszexualitással, alátámasztva azt az elképzelést, hogy ezek a kapcsolatok a rövid távú párkapcsolati stratégiákhoz igazodnak. Ezzel szemben a hosszú távú párkapcsolati orientáció, különösen a nőknél, negatívan korrelált a sugar kapcsolatok iránti nyitottsággal, ami arra utal, hogy ezek a kapcsolatok kevésbé illenek a hosszú távú kapcsolati keretekbe.

Az eredmények összhangban vannak az élettörténet-elmélettel, amely szerint azok az egyének, akik nehéz vagy kiszámíthatatlan környezetben nőttek fel, nagyobb valószínűséggel alkalmaznak stratégiákat, amelyek az azonnali erőforrás-szerzésre és a rövid távú előnyökre összpontosítanak. A sugar kapcsolatok kontextusában a gyors élettörténeti stratégiát követő nők az ilyen típusú kapcsolatokat az élet korai nehézségeire adott adaptív válaszként értékelhetik, amely azonnali előnyöket részesít előnyben a hosszú távú érzelmi befektetésekkel szemben.

Ez a tanulmány rávilágít a korai életkori környezeti feltételek, az élettörténeti stratégiák és a felnőttkori sugar kapcsolatokhoz való attitűdök összetett kölcsönhatásaira. Az eredmények azt sugallják, hogy a sugar kapcsolatok iránti nyitottság különösen a gyors életstratégiát követő nők esetében kapcsolódik a korai nehézségekhez, mint adaptív párkapcsolati stratégia. A kutatás fontos betekintést nyújt az egyéni fejlődési különbségek és a felnőttkori kapcsolati preferenciák összefüggéseibe, előkészítve az utat a tranzakciós kapcsolatok kulturális és társadalmi-gazdasági vonatkozásainak további vizsgálatához.

4. A női színlelt orgazmus

A **4.1 fejezetben** bemutatott tanulmány (Csányi et al., 2024) a női orgazmus színlelésének pszichológiai hátterét vizsgálta a Női Orgazmus Színlelés Skála (Faking Orgasm Scale for Women, FOS; Cooper et al., 2014) magyar rövidített változatának kidolgozásával és validálásával. A kutatás célja az volt, hogy egy rövidebb, 24 tételes verziót fejlesszünk ki, amely megőrzi az eredeti skála négy fő dimenziójának mérési képességét, és elemzi a skála érvényességét különböző szexuális motivációkkal és viselkedési mintákkal kapcsolatban.

A kutatás két minta adatait használta: egy 2 220 nőből álló mintát a skála rövidítéséhez és egy 768 fős mintát az érvényesítéshez. A résztvevők olyan kérdőíveket töltöttek ki, amelyek a női szexuális működési modelleket, a szexuális motivációkat és az orgazmus színlelését

vizsgálták. Az eredeti 56 tételes FOS skálát az Item Response Theory (IRT; Baker, 2001) elemzéssel rövidítettük le, hogy az optimális tételeket azonosítsuk a négy-négy aldimenzióban (Altruista Megtévesztés, Félelem és Bizonytalanság, Fokozott Izgalom, Szexuális Halasztás).

Az elemzés kimutatta, hogy a rövidített FOS-24 megőrizte az eredeti skála pszichometriai tulajdonságait, beleértve a megbízhatóságot és a belső konzisztenciát. A rövidített skála mindkét aldimenziója (szexuális közösülés és orális szex esetében) erős korrelációt mutatott az eredeti verzióval, miközben az alkalmazhatóságot egy sokszínű magyar mintán is igazoltuk.

A külső érvényességi elemzés során a skálák közötti kapcsolatot vizsgáltuk a Women's Sexual Working Models Scale (WSWMS; Birnbaum et al., 2014) és a Szexuális Motivációk Kérdőívvel (YSEX?-HSF). Az orgazmus színlelése különösen szoros kapcsolatot mutatott a távolságtartás (distancing) dimenzióval, amely a szexuális közömbösséget és az érzelmi távolságot jelzi a partner és az aktus iránt. Az orgazmus színlelése leggyakrabban a szexuális aktivitás befejezésének eszközeként jelent meg, különösen azokban az esetekben, amikor a nők kevésbé érzékelték partnerük gondoskodását.

Az orgazmus színlelése mögött álló motivációk összetett képet mutattak. A szexuális motivációkat illetően a személyes célok elérése (pl. önértékelés növelése) és a stresszkezelési stratégiák (pl. érzelmi deficit csökkentése) szignifikánsan kapcsolódtak az orgazmus színleléséhez. A résztvevők között azok a nők, akik színlelték az orgazmust, gyakrabban használták a szexet a saját érzelmi nehézségeik kezelésére vagy a partnerkapcsolati konfliktusok elkerülésére.

A kutatás továbbá rámutatott arra, hogy az orgazmus színlelése gyakran társul szociokulturális nyomásokkal és a női szexualitással kapcsolatos elvárásokkal. A szexuális elégedettség szempontjából az őszinte kommunikáció és a partner gondoskodásának érzékelése elengedhetetlen, míg a színlelés inkább a kapcsolati és szexuális elégedettség csökkenéséhez vezethet.

A FOS-24 egy megbízható és érvényes eszköz, amely segít feltárni az orgazmus színlelése mögötti pszichológiai tényezőket. A kutatás eredményei hozzájárulnak a szexualitás és párkapcsolati dinamikák mélyebb megértéséhez, valamint fontos gyakorlati implikációkat nyújtanak a pszichológusok, terapeuták és más egészségügyi szakemberek számára, hogy hatékonyabban támogassák a nőket és párokat.

A **4.2 fejezetben** bemutatott tanulmány (Láng et al., 2020) a felnőttkori kötődési dimenziók és a női orgazmus színlelésének motivációi közötti kapcsolatot vizsgálja. A kutatás a kötődési keretmodellt alkalmazva elemzi, hogy a kötődési elkerülés és szorongás miként

befolyásolja a nők orgazmus színlelésének okait, különösen romantikus és szexuális kontextusokban.

A kutatás 348 nő (18–59 éves, átlagéletkor: 25,51 év, SD = 7,86) részvételével zajlott, akiket magyar női egészséggel foglalkozó blogokon keresztül toboroztunk. A résztvevők egy online kérdőívet töltöttek ki, amely tartalmazta a Női Orgazmus Színlelés Skálát (FOS) és a Kötődési Élmények Skála – Rövidített Formát (ECR-S; Wei et al., 2007). A FOS az orgazmus színlelésének motivációit vizsgálta szexuális együttlét és orális szex kontextusában, míg az ECR-S a kötődési elkerülés és szorongás dimenzióit mérte.

A résztvevők válaszoltak arra, hogy színleltek-e valaha orgazmust szexuális együttlét vagy orális szex során. Többváltozós regresszióelemzéssel és Pearson-korrelációval vizsgáltuk a kötődési dimenziók és az orgazmus színlelésének motivációi közötti kapcsolatot, életkort kontrollálva.

A magasabb kötődési elkerülést mutató nők nagyobb valószínűséggel színleltek orgazmust azért, hogy elkerüljék a valódi orgazmus hiányával járó negatív érzelmeket, és hogy gyorsabban befejezzék a szexuális aktust. Az elkerülő kötődés különösen a SISA (Sexual Adjournment) dimenzióval mutatott kapcsolatot szexuális együttlét során, illetve az OSFD (Fear of Dysfunction) dimenzióval orális szex esetén, ami az intimitással és a testi közelséggel kapcsolatos kényelmetlenséget tükrözi.

A magasabb kötődési szorongást mutató nők ezzel szemben gyakrabban színleltek orgazmust azért, hogy növeljék partnerük önbecsülését (Altruistic Deceit) és hogy fokozzák saját izgalmi szintjüket (Elevated Arousal). Az ilyen nők gyakrabban színlelték az orgazmust, hogy elkerüljék a zavarba ejtő helyzeteket orális szex során, és hogy kezeljék partnereik érzelmi szükségleteit. Ezek a viselkedések összhangban vannak a kötődési szorongással járó hiperaktivációs stratégiákkal, amelyek célja a közelség fenntartása és az elhagyástól való félelem enyhítése.

Az életkor szintén szignifikáns prediktor volt: az idősebb nők nagyobb valószínűséggel színleltek orgazmust a szexuális aktus befejezésének céljából, ami az életkor előrehaladtával változó szexuális célokra utalhat.

Az eredmények alátámasztják azt a feltételezést, hogy a felnőttkori kötődési stílusok befolyásolhatják az orgazmus színlelésének motivációit. Az elkerülő kötődés deaktivációs stratégiákkal jár, amelyek révén a nők az intimitástól való távolság fenntartására és az érzelmi elköteleződés elkerülésére törekednek az orgazmus színlelésén keresztül. Ezzel szemben a szorongó kötődés hiperaktivációval jellemezhető, ahol a nők az orgazmus színlelését a kapcsolati kötelékek erősítésére és az érzelmi közelség biztosítására használják.

A kutatás rávilágít arra, hogy a kötődési bizonytalanság miként befolyásolja a szexuális viselkedést. Az elkerülő kötődésű nők az érzelmi távolságot és az önvédelmet helyezik előtérbe, míg a szorongó kötődésűek inkább partnerközpontú stratégiákat alkalmaznak, például partnerük önbizalmának növelését vagy az intimitás látszatának fenntartását.

Ez a kutatás hozzájárul a kötődési stílusok, a szexuális döntéshozatal és a párkapcsolati dinamikák mélyebb megértéséhez. A szakemberek – pszichológusok és párterapeuták – ezen eredmények alapján hatékonyabban tudják felismerni azokat az érzelmi és pszichológiai tényezőket, amelyek befolyásolják a szexuális viselkedéseket, például az orgazmus színlelését. Az ilyen mintázatok megértése elősegítheti az őszintébb kommunikációt és a kapcsolat elégedettségének növelését.

A **4.3 fejezetben** bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2025d) a nők orgazmus színlelésének okait vizsgálja orális szex és szexuális együttlét során, különös tekintettel az érzelemszabályozási nehézségekre és a szexuális motivációkra. A kutatás célja a viselkedés mögött húzódó pszichológiai mechanizmusok feltárása, valamint annak vizsgálata, hogy a különböző kontextusok miként befolyásolják a színlelés mögött meghúzódó motivációkat.

A kutatásban 425 magyar nő vett részt, akik életkora 18 és 80 év között mozgott (átlagéletkor: 24,51 év; SD = 7,74). A résztvevők egy online kérdőívet töltöttek ki, amely tartalmazta a Női Orgazmus Színlelés Skálát (FOS), az Érzelemszabályozási Nehézségek Skálát (DERS; Kökönyei et al., 2014), valamint a Szexuális Motivációk Kérdőívet (YSEX?-HSF). Az elemzés során hálózati elemzést és általános lineáris modellezést (GLM) alkalmaztunk az összefüggések feltárására és az orgazmus színlelésének főbb prediktorainak azonosítására mindkét szexuális kontextusban (orális szex fogadása, valamint közösülés közben).

Az eredmények azt mutatták, hogy azok a nők, akik jelentős érzelemszabályozási nehézségről számoltak be, nagyobb valószínűséggel színleltek orgazmust. Különösen az impulzuskontroll problémái – például a viselkedés szabályozásának nehézsége érzelmi stressz alatt – voltak összefüggésben azzal, hogy a nők az orgazmus színlelését konfliktusok elkerülésére vagy a szexuális tevékenység gyorsabb befejezésére használták. Az érzelmek elfogadásának hiánya szintén fontos tényező volt, ahol a negatív érzelmek tolerálásának nehézsége miatt a nők az orgazmus színlelését használták a kapcsolati harmónia fenntartására vagy a kellemetlenségek elkerülésére. Az érzelmi tisztánlátás hiánya – amikor a nők nem voltak tisztában saját érzelmi állapotukkal – szintén összefüggött az orgazmus színlelésével,

különösen azért, hogy látszólagos intimitást teremtsenek vagy elkerüljék a zavarba ejtő helyzeteket.

A szexuális motivációk szintén meghatározó szerepet játszottak ebben a viselkedésben. A megküzdési célú motivációk – például az orgazmus színlelésének használata a stressz kezelésére vagy a kapcsolati feszültség enyhítésére – különösen szexuális együttlét során voltak hangsúlyosak. Az önfókuszú szexuális motivációk, amelyek során a nők a saját izgalmi állapotuk fokozása miatt színlelték az orgazmust, mind az orális szex, mind a szexuális együttlét esetében megjelentek. A kapcsolati motivációk – amelyek célja a partner érzéseinek védelme vagy önbizalmának növelése – különösen az orális szex során voltak jellemzők, ami azt jelzi, hogy ebben a kontextusban erősebb a kapcsolati harmónia fenntartásának szándéka.

A kontextusok közötti különbségek is egyértelműek voltak. Az orális szex során a kapcsolati motivációk domináltak, ahol a nők azért színleltek orgazmust, hogy megvédjék partnerüket a csalódottságtól vagy fenntartsák a harmóniát a kapcsolatban. Ezzel szemben a szexuális együttlét során a megküzdési motivációk kerültek előtérbe, ahol az érzelemszabályozási nehézségek központi szerepet játszottak.

Az eredmények rámutatnak az érzelemszabályozási nehézségek és a szexuális motivációk közötti összetett kölcsönhatásra, amelyek az orgazmus színlelését eredményezhetik. Azok a nők, akik nehezen kezelik negatív érzelmeiket, maladaptív megküzdési mechanizmusként használhatják az orgazmus színlelését, míg mások személyes vagy kapcsolati céljaik elérésére alkalmazzák ezt a viselkedést. A nők orgazmus színlelése tehát nem csupán kapcsolati taktika, hanem a mélyebb érzelmi küzdelmek és adaptív stratégiák tükröződése is.

Ez a kutatás bemutatja az érzelemszabályozási nehézségek, a szexuális motivációk és az orgazmus színlelése közötti kapcsolatot a nők körében. Az eredmények fontos betekintést nyújtanak a klinikusok és terapeuták számára, akik nők és párok támogatásával foglalkoznak. Az érzelmi tudatosság javítására, az őszinte kommunikáció elősegítésére és az intimitás fokozására irányuló beavatkozások csökkenthetik az ilyen viselkedések szükségességét, és elősegíthetik az egészségesebb szexuális és kapcsolati működést.

A 4.4 fejezetben bemutatott tanulmány (Meskó et al., 2025e) a pármegtartó viselkedés, a szocioszexualitás, a párkapcsolati elégedettség és az orgazmus színlelése közötti összefüggéseket vizsgálta szexuális közösülés és orális szex kontextusában. A kutatás magyar nőkre fókuszált, célja pedig az volt, hogy korábbi eredményeket igazoljon egy kultúraközi kontextusban, különös tekintettel a pármegtartó stratégiák és a kapcsolati dinamikák prediktív szerepére az orgazmus színlelésében.

A vizsgálatban 449 magyar nő vett részt, akik 18 és 64 év közöttiek voltak (átlagéletkor: 33,95 év; szórás: 10,14 év). A résztvevők egy online kérdőívet töltöttek ki, amely az Orgazmus Színlelés Skáláját (FOS), a Pármegtartó Kérdőív (MRI; Buss et al., 2008), a Szocioszexuális Orientáció Kérdőívet (SOI-R) és a Párapcsolati Elégedettségi Skálát (RAS-H; Martos et al., 2014) tartalmazta. Az adatok elemzéséhez binomiális regressziós elemzéseket és strukturális egyenletek modellezését (SEM) használtunk, hogy feltárjuk a változók közötti kapcsolatokat.

Az eredmények azt mutatták, hogy a gyakoribb pármegtartó viselkedés, az alacsonyabb párapcsolati elégedettség és a korlátlan szocioszexualitás magasabb valószínűséggel jár együtt az orgazmus színlelésével szexuális aktus során. Azok a nők, akik elköteleződés nélküli szocioszexualitást mutattak, általában alacsonyabb elégedettségről számoltak be a párapcsolatukban, ami közvetetten növelte pármegtartó viselkedésüket. Ez a viselkedés viszont pozitívan jósolta be az orgazmus színlelésének valószínűségét.

Az orális szex kontextusában a szocioszexualitás hasonlóan alacsonyabb párapcsolati elégedettséget prediktált, amely növelte a pármegtartó viselkedések gyakoriságát. Ugyanakkor ebben a kontextusban a pármegtartó viselkedések közvetlenül jósolták az orgazmus színlelését, míg a szocioszexualitás és a párapcsolati elégedettség nem bizonyult közvetlen prediktornak. Ezek az eredmények rávilágítanak az orgazmus színlelése mögött húzódó motivációk komplexitására, és arra utalnak, hogy a pármegtartó stratégiák mindkét szexuális kontextusban központi szerepet játszanak.

Az eredmények összhangban vannak az evolúciós pszichológiai elméletekkel, amelyek szerint az orgazmus színlelése pármegtartó stratégiaként szolgálhat, amely a kapcsolati harmónia erősítését és a partner érzelmi és szexuális elköteleződésének biztosítását célozza. Az alacsonyabb párapcsolati elégedettséggel rendelkező nők orgazmus színleléssel kompenzálhatják a kapcsolati elégedetlenséget, vagy megelőzhetik a lehetséges hűtlenséget. Ezzel szemben a korlátozás nélküli szocioszexualitást mutató nők inkább manipulációs vagy rövid távú kapcsolati célokra használhatják az orgazmus színlelését.

A tanulmány rávilágít az orgazmus színlelését befolyásoló kulturális árnyalatokra is. Bár az eredmények összhangban állnak az észak-amerikai (Kaighobadi et al., 2012) és brazil (Biermann et al., 2021) kutatásokkal, a magyar minta sajátos szocio-szexuális normákat és kapcsolati értékeket tükrözött. Például a magyar nők kollektív és individualista attitűdök keverékét mutatták a kapcsolati harmónia iránt, ami befolyásolta motivációikat az orgazmus színlelése során.

Ez a kutatás fontos betekintést nyújt a terapeuták és szakemberek számára, akik a nők és párok kapcsolati és szexuális jóllétével foglalkoznak. Az orgazmus színlelése mögötti

motivációk és kapcsolati dinamikák megértésével a szakemberek hatékonyabban segíthetik a klienseket az érzelmi intimitás és szexuális kommunikáció kezelésében. Az olyan szexuális oktatási programok és terápiás beavatkozások, amelyek a párkapcsolati elégedettség javítására és a maladaptív pármegtartó viselkedések csökkentésére fókuszálnak, növelhetik a párkapcsolati és szexuális minőséget.

5. Összefoglalás

Ez a disszertáció egy alapvető gondolattal indul: az emberi természet egyik legfontosabb aspektusa a szexuális és párkapcsolati működés, amely meghatározó szerepet játszik mind az egyén, mind a társadalmi csoportok életében (Conroy-Beam, 2019b; Meskó, 2020; Sorokowski et al., 2023). Ahhoz, hogy mélyebben megértsük ezeket a folyamatokat, elengedhetetlen a párkapcsolati pszichológiai tényezők vizsgálata. A párválasztási preferenciák, a kötődési mintázatok és a szexuális viselkedés motivációs tényezői szorosan összefonódnak az evolúciós és szociokulturális tényezőkkel, amelyek meghatározzák az emberi interakciókat és a kapcsolati dinamikát. Az ezen a területen végzett pszichológiai kutatások kimutatták (Meskó, 2012; Meskó és Öry, 2022), hogy a reprodukciós siker és a társas kapcsolatok minősége jelentős hatással van az egyének jóllétére és személyes fejlődésére.

Ez a disszertáció egyedi megközelítést képvisel azzal, hogy nem egyetlen empirikus kérdésre összpontosít, hanem tanulmányok sorozatát mutatja be, amelyek rávilágítanak az evolúciós megközelítés kiemelkedő szerepére az emberi szexualitás és párkapcsolati dinamikák pszichológiai tényezőinek feltárásában. A tanulmányok különösen azt illusztrálják, hogy az egyéni különbségek a szexuális motivációban, a szex-erőforrás tranzakciók dinamikája, valamint a nők orgazmus színlelése hogyan érthetők meg jobban az emberi párkapcsolati pszichológia adaptív kihívásainak figyelembevételével. Az itt bemutatott eredmények jelentős része nemzetközi együttműködések eredménye, amely tükrözi a globális tudományos érdeklődést az emberi szexualitás és párkapcsolati dinamika pszichológiája iránt. Az ilyen együttműködések nemcsak tudományos értékkel bírnak, hanem rámutatnak azokra a kihívásokra is, amelyekkel a pszichológusok szembesülnek e témák kutatása során.

Az egyik ilyen kihívás, hogy bár a kérdőíves módszerek széles körben elterjedtek, ezek gyakran nem tudják megragadni a viselkedés finomabb aspektusait, mivel önbeszámolókon alapulnak, amelyek torzulhatnak az emlékezeti elfogultság vagy a társadalmi elvárásoknak való megfelelés igénye miatt. Továbbá, a laboratóriumi eredmények érvényességét korlátozza a mesterséges környezet, mivel a szexualitás és a párkapcsolati dinamikák gyakran helyzet- és kontextusfüggők. Az empirikus kutatás fókuszában álló viselkedések közvetlen megfigyelése

pedig etikai kérdéseket vethet fel, például az intimitás részleteibe való betekintés ütközhet a résztvevők magánéleti és érzelmi jóléthez fűződő jogával. Az evolúciós pszichológiai kutatásokban a hosszútávú vizsgálati terveket is nehéz megvalósítani, mivel az idők során bekövetkező változásokat – például a kapcsolati státusz vagy a szexuális preferenciák módosulását – nehéz modellezni.

Az evolúciós megközelítés által felvetett módszertani nehézségek és etikai kérdések ellenére nem kétséges, hogy ezek a nézőpontok jelentős hatást gyakoroltak a szexualitás és párkapcsolati dinamika pszichológiai kutatásaira az elmúlt évtizedekben. Az evolúciós gondolkodás mélyrehatóan megváltoztatta a pszichológiai diskurzust, nemcsak leíró elemzésekkel, hanem az emberi viselkedés funkcionális megközelítésének hangsúlyozásával. Az evolúciós elméletek tükrében megérthetjük, hogy miért alakultak ki bizonyos szexuális stratégiák, párkapcsolati viselkedések és társas dinamikák, valamint hogy ezek milyen adaptív szerepet tölthetnek be az emberi történelem során. Ez a funkcionalista szemlélet új fogalmi keretet kínál a kutatók számára, amelyben az emberi viselkedés megfigyelt variációi nemcsak egy adott társadalmi vagy kulturális kontextusban értelmezhetők, hanem az evolúciós örökség részeként, amely a túlélés és a reprodukció sikerét szolgálja.

Az evolúciós pszichológia nemcsak a szexuális és kapcsolati viselkedés komplexitásának jobb megértését segíti elő, hanem lehetőséget nyújt a hagyományos tudományos gyakorlatok újragondolására is. A funkcionalitásra helyezett hangsúly arra ösztönzi a kutatókat, hogy ne csak a megfigyelt viselkedéseket vagy attitűdöket befolyásoló aktuális feltételeket vizsgálják, hanem azok evolúciós gyökereit is, amelyek továbbra is befolyásolják a társas interakciókat és az egyéni jólétet. Az evolúciós megközelítések szélesebb perspektívát nyújtanak a szexuális viselkedés és kapcsolati dinamika motivációs tényezőinek feltárásában, és így hozzájárulhatnak a kapcsolódó pszichológiai jelenségek összetettebb és árnyaltabb magyarázatához.

Ebben a disszertációban amellet érveltem, hogy az emberi párkapcsolatok evolúciós megközelítése nélkülözhetetlen a szexualitás és kapcsolati dinamika tanulmányozásához. Az evolúciós elméletek átfogó magyarázati keretet kínálnak az emberi természet alapvető aspektusaihoz, és lehetővé teszik a pszichológiai kutatás számára, hogy új irányokba fejlődjön, az emberi viselkedés funkcionális dimenzióira fókuszálva.

6. A doktori műben bemutatott kutatások és eredmények

1. táblázat *A disszertációban bemutatott tanulmányok összefoglalása*

Fejezet	Téma	Eredmény
2	Egyéni különbségek a szexuális motivációban	
2.1	A korlátlan szocioszexualitás nemi és életkori összefüggései	A Revidált Szocioszexuális Orientáció Kérdőív (SOI-R) magyar változata
2.2	A szexuális motiváció nemi és életkori összefüggései és kapcsolata a személyiséggel és a szocioszexualitással	Az YSEX?-HSF kérdőív rövidített (74 tételes) magyar változata
2.3	A szexuális motiváció, a felnőttkori kötődés és a szexuális rendszer működésének nemi és életkori összefüggései	Az YSEX?-15H kérdőív rövid (15 tételes) magyar változata
2.4	A romantikus szerelem nemi és párkapcsolati különbségei	A Rövid Szerelmi Attitűd Skála (LAS-SF) magyar változata
2.5	A párkapcsolati elégedettség prediktorainak nemi különbségei	Keresztmetszeti elemzés a diadikus megküzdés, a romantikus szerelem, a szexuális motiváció és a gyermekvállalás hatásairól a szubjektív párkapcsolati elégedettségre
2.6	A szexuális motiváció nemi és életkori különbségei	A szexuális motiváció, az érzelemszabályozás és a diadikus megküzdés közötti kapcsolatok nemi és életkori elemzése
2.7	Kultúraközi tanulmány az intraszexuális versengésről	Keresztmetszeti elemzés a párkeresési versengés, az agresszió, a megjelenésváltozás és a szexualitás közötti kapcsolatokról három országban
3	A szex és erőforrások cseréje az emberi párkapcsolatokban	
3.1	Egyéni különbségek a fiatalok szex-erőforrás tranzakciókkal kapcsolatos attitűdjeiben	A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiatal nők és férfiak körében (ASR-YWMS)
3.2	Egyéni különbségek az idősek szex-erőforrás tranzakciókkal kapcsolatos attitűdjeiben	A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiatal nők és férfiak körében (ASR-YWMS)
3.3	Egyéni különbségek fiatalabbak és idősebbek szex-erőforrás tranzakciókkal kapcsolatos attitűdjeiben	Keresztmetszeti elemzés a sugar kapcsolatok iránti nyitottság, a felnőttkori kötődés, a motiváció és az önbecsülés közötti összefüggésekről
3.4	Globális elemzés a szex és erőforrások cseréjéről 87 országban	Elemzés a sugar kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdök és egyéni- valamint országos szintű változók közötti kapcsolatokról
3.5	A korai gyermekkori élmények hatása a szex-erőforrás tranzakciók iránti nyitottságra	Elemzés az életút stratégiák és a sugar kapcsolatok iránti nyitottság közötti összefüggésekről
4	A nők orgazmus színlelése	
4.1	Egyéni különbségek az orgazmus színlelése, a szexuális motiváció és a szexuális működési modellek között	A Nők Orgazmus Színlelés Skálájának (FOS) magyar változata és rövidítése
4.2	Egyéni különbségek az orgazmus színlelése és a felnőttkori kötődés között	Elemzés a felnőttkori kötődés dimenziói és az orgazmus színlelés motivációi közötti összefüggésekről nőknél
4.3	Egyéni különbségek az orgazmus színlelése és az érzelemszabályozás között	Elemzés a nők orgazmus színlelése, szexuális motivációja és érzelemszabályozási nehézségei közötti kapcsolatokról

4.4 Egyéni különbségek az orgazmus színlelése, a szocioszexualitás, a párkapcsolati elégedettség és a pármegtartás között	Elemzés a nők orgazmus színlelése, szocioszexualitása, párkapcsolati elégedettsége és pármegtartási viselkedése közötti kapcsolatokról
-

7. A szerző disszertációban közvetlenül felhasznált tanulmányainak listája

- Meskó, N., Láng, A., & Kocsor, F. (2014).** The Hungarian version of Sociosexual Orientation Inventory Revised (SOI-R): Sex and age differences. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 8(1), 85–99. <https://doi.org/10.5964/ijpr.v8i1.130>
- Meskó, N., Szatmári, D., Láng, A., Meston, C. M. & Buss, D. M. (2022).** Why Hungarians have sex (YSEX?-HSF). *Archives of Sexual Behavior*, 51, 465–489. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02072-y>
- Meskó, N., Zsidó, A.N., Birkás, B., Meston, C. M. & Buss, D. M. (2022).** Why Hungarians have sex: Development and validation of a brief 15-item instrument (YSEX?-15H). *Archives of Sexual Behavior*, 51, 4007–4022. <https://doi.org/10.1007/s10508-022-02380-x>
- Meskó, N., Zsidó, A. N., Láng, A., & Karádi, K. (2021).** Sex and relationship differences on the Short Love Attitude Scale: Insights from the Hungarian adaptation. *Sexuality & Culture*, 25, 1249-1272. <https://doi.org/10.1007/s12119-021-09830-z>
- Meskó, N., Öry, F., Happ, Z., & Zsidó, A. N. (2022).** Sex differences in predictors of relationship satisfaction: The effects of dyadic coping, love, sexual motivation and having children. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 16(2), 277-294. <https://doi.org/10.5964/ijpr.7217>
- Meskó, N., Putz, A., & Kocsor, F. (2025).** Sex- and age-specific patterns of sexual motivation in relation to emotion regulation and dyadic coping. [Submitted for publication.]
- Meskó, N., Davis, A. C., Arnocky, S., Öry, F., Burghardt, K. O., Kiss, D. R., Tololiu, K. E., Abraham, J., Bereczkei, T., & Han, H. (2025).** A cross-cultural examination of intrasexual competition: The cross-sectional links between mating competition, aggression, appearance enhancement, and sexuality. [Submitted for publication.]
- Birkás, B., Meskó, N., Zsidó, A. N., Ipolyi, D., & Láng, A. (2020).** Providing sexual companionship for resources: Development, validation, and personality correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS). *Frontiers in Psychology*, 11, 01135. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01135>

- Láng, A., Birkás, B., Zsidó, A. N., Ipolyi, D., & **Meskó**, N. (2021). It takes two to tango: Development, validation, and personality correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale (ASR-OMWS). *Frontiers in Psychology*, 12, 592138. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.592138>
- Ipolyi, D., Csányi, E., Láng, A. & **Meskó**, N. (2021). Attachment avoidance moderates the relationship among acceptance of sugar relationships, motivation, and self-esteem. *Frontiers in Psychology*, 12, 711199. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.711199>
- Meskó**, N., Kowal, M., Láng, A., Kocsor, F., Bandi, S. A., Putz, A., Sorokowski, P., Frederick, D. A., García, F. E., Aguilar, L. A., Studzinska, A., Tan, C.-S., Gjoneska, B., Milfont, T. L., Topcu Bulut, M., Grigoryev, D., Aavik, T., Boussena, M., Mattiassi, A. D., ... & Han, H. (2024). Exploring attitudes toward “Sugar relationships” across 87 countries: A global perspective on exchanges of resources for sex and companionship. *Archives of Sexual Behavior*, 53, 811–837. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02724-1>
- Meskó**, N., Ehlers, J. S., & Zsidó, A. N. (2025). *Short-term mating orientation predicts openness to “sugar relationships” more than life history strategy*. [Submitted for publication.]
- Csányi, E., Basler, J., Bereczkei, T., & **Meskó**, N. (2024). Psychometric evaluation of the abbreviated Hungarian Faking Orgasm Scale for women. *Frontiers in Psychology*, 15, 1513959. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1513959>
- Láng, A., Cooper, E. B., & **Meskó**, N. (2020). The Relationship Between Dimensions of Adult Attachment and Motivation for Faking Orgasm in Women. *The Journal of Sex Research*, 57(3), 278-284. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1525333>
- Meskó**, N., Csányi, E., Inhóf, O., & Zsidó, N. A. (2025). *Emotion regulation difficulties and sexual motivation associated with faking orgasm among Hungarian women*. [Submitted for publication.]
- Meskó**, N., Csányi, E., & Zsidó, A. N. (2025). *Mate retention is a stronger predictor of faking orgasm than sociosexuality and relationship satisfaction among Hungarian women*. [Submitted for publication.]

8. Hivatkozott szakirodalom

- Baker, F. B. (2001). *The basics of item response theory, 2nd Edn.* College Park, MD: ERIC Clearinghouse on Assessment and Evaluation.
- Biermann, M. C., Farias, M. G., Meneses, G. O., Lopes, G. S., & Shackelford, T. K. (2021). Reasons to pretend orgasm, mate retention, and relationship satisfaction in Brazilian women. *Evolutionary Psychology, 19*(3). <https://doi.org/10.1177/14747049211032939>
- Birnbaum, G. E., Mikulincer, M., Szepeswol, O., Shaver, P. R., & Mizrahi, M. (2014). When sex goes wrong: A behavioral systems perspective on individual differences in sexual attitudes, motives, feelings, and behaviors. *Journal of Personality and Social Psychology, 106*(5), 822–842. <https://doi.org/10.1037/a0036021>
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review, 100*, 204–232. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.100.2.204>
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (2019). Mate preferences and their behavioral manifestations. *Annual Review of Psychology, 70*, 77–110. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-103408>.
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., & McKibbin, W. F. (2008). The mate retention inventory- short form (MRI-SF). *Personality and Individual Differences, 44*(1), 322–334. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.08.013>
- Buunk, A. P., & Fisher, M. (2009). Individual differences in intrasexual competition. *Journal of Evolutionary Psychology, 7*(1), 37–48. <https://doi.org/10.1556/jep.7.2009.1.5>
- Conroy-Beam, D., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., Sorokowski, P., Aavik, T., Akello, G., Alhababha, M. M., Alm, C., Amjad, N., Anjum, A., Atama, C. S., Atamtürk Duyar, D., Ayebare, R., Batres, C., Bendixen, M., Bensafia, A., Bizumic, B., Boussena, M., ... Zupančič, M. (2019). Contrasting computational models of mate preference integration across 45 countries. *Scientific Reports, 9*(1), Article 16885. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-52748-8>
- Conroy-Beam, D., Roney, J. R., Lukaszewski, A. W., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., Sorokowski, P., Butovskaya, M., Jakubowska, U., Włodarczyk, A., Dixon, B. J. W., Lewis, D. M. G., Apostolou, M., Al-Shawaf, L., Clark, L. F., Debruine, L. M., Jones, B. C., Marcinkowska, U. M., Jasińska, G., ... & Zupančič, M. (2019b). Assortative mating and the evolution of desirability covariation. *Evolution and Human Behavior, 40*(5), 479–491. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2019.06.003>

- Cooper, E. B., Fenigstein, A., & Fauber, R. L. (2014). The faking orgasm scale for women: Psychometric properties. *Archives of Sexual Behavior*, 43(3), 423–435. <https://doi.org/10.1007/s10508-013-0212-z>
- Giosan, C. (2006). High-K strategy scale: A measure of the high-K independent criterion of fitness. *Evolutionary Psychology*, 4(1), <https://doi.org/10.147470490600400131>
- Hahn, E., Gottschling, J., & Spinath, F. M. (2012). Short measurements of personality—Validity and reliability of the GSOEP Big Five Inventory (BFI-S). *Journal of Research in Personality*, 46, 355–359. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.03.008>
- Hámori, E., Dankháziné Hajtman, E., Horváth-Szabó, K., Martos, T., Kézdy, A., & Urbán, S. (2016). A felnőtt kötődés mérése: A kötődési stílus kérdőív (ASQ-H) magyar változata. *Alkalmazott Pszichológia*, 16(3), 119–144.
- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Dicke, A. (1998). The love attitudes scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 147–159. <https://doi.org/10.1177/0265407598152001>.
- Jackson, J. J., & Kirkpatrick, L. A. (2007). The structure and measurement of human mating strategies: Toward a multidimensional model of sociosexuality. *Evolution and Human Behavior*, 28(6), 382–391. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2007.04.005>
- Jantek, G. & Vargha, A. (2016). A felnőtt kötődés korszerű mérési lehetősége: A közvetlen kapcsolatok élményei - kapcsolati struktúrák (ECR-RS) kötődési kérdőív magyar adaptációja párkapcsolatban élő felnőtt személyeknél. *Magyar Pszichológiai Szemle* 71, 447–470. <https://doi.org/10.1556/0016.2016.71.3.3>
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51(5), 679–682. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.04.011>
- Kaighobadi, F., Shackelford, T. K., & Weekes-Shackelford, V. A. (2012). Do women pretend orgasm to retain a mate?. *Archives of Sexual Behavior*, 41(5), 1121–1125. <https://doi.org/10.1007/s10508-011-9874-6>
- Kököneyi, G., Urbán, R., Reinhardt, M., Józan, A., & Demetrovics, Z. (2014). The difficulties in emotion regulation scale: Factor structure in chronic pain patients. *Journal of Clinical Psychology*, 70(6), 589–600. <https://doi.org/10.1002/jclp.22036>
- Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the borderline personality inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment*, 73(1), 45–63. <https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>

- MacDonald, K. (1997). Life history theory and human reproductive behavior. *Human Nature*, 8, 327–359. <https://doi.org/10.1007/BF02913038>
- Martos, T., Sallay, V., Nistor, M., & Józsa, P. (2012). Párkapcsolati megküzdés és jóllét-a Páros Megküzdés Kérdőív magyar változata. *Psychiatria Hungarica*, 27(6), 446–458.
- Martos, T., Sallay, V., Szabó, T., Lakatos, C., & Tóth-Vajna, R. (2014). A Kapcsolati Elégedettség Skála magyar változatának (RAS-H) pszichometriai jellemzői. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 15(3), 245–258. <https://doi.org/10.1556/Mental.15.2014.3.6>
- Martos, T., Szabó, G., & Rózsa, S. (2006). Az aspirációs index rövidített változatának pszichometriai jellemzői hazai mintán. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 7, 171–191. <https://doi.org/10.1556/Mental.7.2006.3.2>
- Meskó, N. (2010). Párválasztás. In T. Bereczkei & T. Paál (Eds.), *A lélek eredete: Bevezetés az evolúciós pszichológiába* (pp. 263–305). Gondolat Kiadó.
- Meskó, N. (2013). Szex és lélek. A párválasztás pszichológiája. [Sex and soul. The psychology of mate choice.] Pro Pannonia.
- Meskó, N. (2020). Palo szex. Kőkorszaki randi a techno-szexuális űrkorban. (Palo sex. Stone Age dating in the techno-sexual space age.) Pro Pannonia.
- Meskó, N. (2021). Párkapcsolatok. In T. Bereczkei, B. Birkás, & A. Czibor (Eds.), *A lélek sötét oldala: Nárcizmus, machiavellizmus, pszichopátia* (pp. 54–71). Typotex Kiadó.
- Meskó, N., & Öry, F. (2022). A szextől a szerelemig [From sex to love]. In Cs. Pléh, J. Sass, J. Gervain, & N. Meskó (Eds.), *Pszichológia [Psychology]* (pp. 569–651). Akadémiai Kiadó.
- Meskó, N., Birkás, B., & Láng, A. (2021). Biopsychosocial approaches to transactional sex. *Frontiers in Psychology*, 12, 729276. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.729276>
- Meskó, N., Csányi, E., & Zsidó, A. N. (2025e). Mate retention is a stronger predictor of faking orgasm than sociosexuality and relationship satisfaction among Hungarian women. [Submitted for publication.]
- Meskó, N., Csányi, E., Inhof, O., & Zsidó, N. A. (2025d). Emotion regulation and sexual motivation associated with faking orgasm among Hungarian women. [Submitted for publication.]
- Meskó, N., Davis, A. C., Arnocky, S., Öry, F., Burghardt, K. O., Kiss, D. R., Tololiu, K. E., Abraham, J., Bereczkei, T., & Han, H. (2025b). A cross-cultural examination of intrasexual competition: The cross-sectional links between mating competition, aggression, appearance enhancement, and sexuality. [Submitted for publication.]

- Meskó, N., Ehlers, J. S., & Zsidó, A. N. (2025c). Short-term mating orientation predicts openness to “sugar relationships” more than life history strategy. [Submitted for publication.]
- Meskó, N., Putz, A., & Kocsor, F. (2025a). Sex- and age-specific patterns of sexual motivation in relation to emotion regulation and dyadic coping. [Submitted for publication.]
- Meston, C. M., & Buss, D. M. (2007). Why humans have sex. *Archives of Sexual Behavior*, 36, 477–507. <https://doi.org/10.1007/s10508-007-9175-2>
- Öry, F., Happ, Z., Zsidó, A. N., & Meskó, N. (2022). A Sternberg-féle szerelem kérdőív magyar változata (STLS-H). *Magyar Pszichológiai Szemle*, 77(1), 53–79. <https://doi.org/10.1556/0016.2022.00003>
- Penke, L., & Asendorpf, J. B. (2008). Beyond global sociosexual orientations: A more differentiated look at sociosexuality and its effects on courtship and romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95, 1113–1135. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.95.5.1113>
- Sorokowska, A., Kowal, M., Saluja, S., Aavik, T., Alm, C., Anjum, A., Arciszewska, A., Atanasova, K., Aznar-Casanova, J. A., Bahar-Fuchs, A., Białek, M., Butovskaya, M., Çakar, N. D., Can, S., Cardoso, C., Chatterjee, M., Chaudhuri, S., Craig, J., Croy, I., ... & Zupan, Z. (2023). Love and affectionate touch toward romantic partners all over the world. *Scientific Reports*, 13(1), 5497. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-31502-1>
- Sorokowski, P., Kowal, M., Sternberg, R. J., Aavik, T., Akello, G., Alhabahba, M. M., Alves, R. J., Amato, C., Anjum, A., Atanasova, K., Aznar-Casanova, J. A., Bahar-Fuchs, A., Balling, L. W., Białek, M., Butovskaya, M., Çakar, N. D., Can, S., Cardoso, C., Croy, I., ... & Sorokowska, A. (2023). Modernization, collectivism, and gender equality predict love experiences in 45 countries. *Scientific Reports*, 13(1), 773. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-26663-4>
- Trivers, R. L. (1972). Parental investment and sexual selection. In B. Campbell (Ed.), *Sexual selection and the descent of man: The Darwinian pivot* (pp. 136–179). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315129266-7>
- Wei, M., Russell, D. W., Mallinckrodt, B., & Vogel, D. L. (2007). The Experiences in Close relationship scale (ECR)-short form: Reliability, validity, and factor structure. *Journal of Personality Assessment*, 88, 187–204. <https://doi.org/10.1080/00223890701268041>